

На гасовому пальнику, який служив Олексі вірою і правдою другий рік, цвіла пишна оранжева квітка вогню. Її напівпрозорі пелюстки тріпотіли на тілі старезного мідного чайника, що собі щось там невдоволено булькотів і пофоркував, немов той кінь.

Олексу мучив голод. Його нудотні напади повторювалися із завидною періодичністю і, здавалося, дедалі ставали все сильнішими. Хлопець малодушно подумував про те, що варто тільки збігти східцями вниз до кухні – і муки голоду припиняться. Та він гнав від себе дурну думку, що приходила ззовні і, вочевидь, була трансльованою розумниками з департаменту ідеополіції.

Нарешті вода в чайнику закипіла. Олекса нетерпляче погасив вогняну квітку і, тамуючи хвилювання, налив окріп у велику глиняну чашку, на дні якої лежали стебельця й листочки м'яти, полину та чебрецю.

Коли Олекса, обпікаючи губи, зробив кілька ковтків гіркого й запаморочливо пахучого відвару, відчуття голоду зникло, поступившись місцем тимчасовій нудоті. Шлунок пересмикнуло від раптового спазму, та оскільки, крім рідини і травного соку, у ньому не було нічого іншого, спазми невдовзі стихли.

«Ні, таки не дочекаєтесь, поганці, що я відступлюся», – подумав Олекса, сильніше зіплюючи зуби. І хоч батьки в один голос відмовляли сина від наскоків до Ідеополіса, він робив це знову і знову. Сьогодні він проникне у «Старшу Едду» й погляне на славетних скандинавських богів, побачить валькірій і вьольв. Шкода, що часу для цього в нього обмаль. Клята ідеополіція що не день, то швидше відстежує всі незаконні проникнення.

Олекса ліг на лежанку горілиць і зосередився, щоб ввести себе у стан, який чимось невловимо нагадував стан сну: обриси світу немовби розчинялися в напливах світла й темряви, а сторонні звуки затихали під натиском глухої моторошної тиші.

Перед Олексиними очима щось раптом спалахнуло. Він мимоволі відсахнувся, відчувши, що тіло звалилося з лежачого на підлогу. Падіння не було болісним, бо хіба ж то висота – тридцять сантиметрів? А спалах – сам по собі добрий знак, бо сигналізує про високе проникнення. Експерименти з травами таки дали бажаний результат.

Картина, яку бачив зараз Олекса, була дуже яскравою й запаморочливою. Від простору й радості його сприйняття хлопець почувався неймовірно щасливим. Той простір не нагадував ні землі, ані неба. Він був чимось особливим, що не піддається опису, а тим більше – розумінню. І в цьому просторі щось рухалося. Олекса бачив крапочки, що швидко росли. І хоч крапочки зараз були схожі на якихось комашок, хлопець уже знав, що то – валькірії, адже ще до появи їх на тлі захоплюючої просторині він почув іржання коней і бадьорий радісний сміх упевнених у собі жінок.

Валькірії мчали на конях зі швидкістю урагану, та Олекса міг би, напевно, зараз наздогнати і блискавку. Валькірій було троє. Перша – на вороному коні, чорново-лоса, одягнута в зелену туніку, поверх якої виблискував панцир найвитонченішої роботи зі срібними квітковими візерунками. Витягнуте обличчя чорноволосої увиразнювали густі брови і яскравий повний рот. Друга, рудово-лоса, здавалася на тлі своєї подружки повненькою. Її округле лице світилося радістю. Панцир також був іншим: жодних візерунків, викуваний строго по фігурі, він робив його власницю тоншою в талії. Туніка ж була жовтою – під колір коня. Третю валькірію Олекса не встиг роздивитися, бо навколишній простір сповнився несподівано гуркотом і спалахами. Прекрасні образи раптом узялися брижами, замерехтіли й потонули в моторошній темній сфері, що виросла з маленької чорної горошини. Ще за кілька секунд жаска сфера стала дзеркальною – і в ній Олекса помітив нечітке обличчя поліціанта.

– Порушення першої категорії – незаконне проникнення в Ідеополіс. Залишайтеся на місці для ідентифікації особи, – байдужим голосом пробубнів поліціант і направив на Олексу трансформуючий жезл.

Хлопець важко зітхнув і труснув головою – в одну мить зникли дивовижні картини Ідеополіса, а разом з ними – й охоронець порядку. Цього разу ідеополіція зреагувала щось аж надто швидко. Минулі рази Олекса мав набагато більше часу, але тоді він блукав навмання, зачіпляючись за випадкові образи. Що й казати, але ця обставина не могла покращити його й так не надто гар-

ного настрою. Адже стільки зусиль пішло коту під хвіст: три дні голоду, три дні хвилювань і очікувань.

Олекса розплющив очі й зустрівся поглядом із мамою.

– Ходи поїж, а то висох на скелета, – мовила вона лагідно.

Батько не говорив нічого, бо все вже було сказано раніше. Він сидів зараз у плетеному солом'яному кріслі й переглядав через візіофон свіжі новини.

Олекса з'їв тарілку ріденького супу без хліба й подався надвір. Сидіти в хаті було сумно.

Закінчувався травень. У ці дні погода вередувала: уночі шаленів західний вітер, а на ранок небо заволокло сірими хмарами, з яких сіявся надокучливий свинячий дощик. «Визначеність», – подумав Олекса й усміхнувся. Якраз визначеності в цьому шаленому світі бракувало найбільше. От хоча б він сам. Хто він за рівнем життєвого індексу і чим буде займатися надалі? Поки що – невідомо, бо обчислювачі ще не надіслали свого рішення. Воно мало надійти із дня на день. Звичайно ж, Олекса не чекав від Обчислювального Центру сюрпризів, бо ніхто з його старших знайомих не був задоволений рішенням високочолих розумників. Дехто навіть утікав, поповнюючи армію самовигнанців, яких ще називали дикими. По всій країні таких осередків було предостатньо. От хоча б той, поблизу Тиранополіса – найближчого від Олексиного села великого міста, де кордон із територією диких проходив по його північній околиці.

Олекса сидів на не дуже зручній лавочці в маленькому садку під рожевоквітною яблунею, ні про що зараз не думаючи, а лише згадуючи обличчя рудої валькірії. Па-

хощі цвіту й образ діви-войовниці у хлопцевій свідомості злилися відтепер воєдино.

– Олексю! – долинув із веранди стурбований мамин голос. – Ходи сюди! Вістоносець прийшов!..

Від цих слів у Олексю тьохнуло серце. Він тільки потім усвідомив, що хвилювання породила не так сама новина, як материн голос. Вістоносець, похмурий тип у форменному картузі з великою сумкою через плече, стояв на порозі і тримав у руках пакет.

– Прикладіть палець до ідентифікатора, – непривітно буркнув вістоносець до Олексю, і той слухняно виконав прохання.

Вістоносець пішов, не попрощавшись.

– Що там, синку? – згорала мама від нетерпіння.

– Зараз, – хвилюючись у передчутті якоїсь каверзи, сказав Олексю, не впізнаючи власного ж голосу.

На рожевому бланку Обчислювального Центру великими літерами було написано «Помічник зорегляда». Першої миті Олексю не знав, зрадіти цьому чи засмутитися: зорегляди хоч і займаються рутинною роботою, все ж мають можливість і засоби споглядати вночі небесні світила. Він тільки не знав, чи помічники зореглядів мають право дивитися в труби. Правда, хлопець утішав себе надією, що, перебуваючи в безпосередній близькості до труб, хай навіть не маючи на це права, зможе крадькома поглянути на загадковий світ зірок, що керують життям кожної людини.

Остання ніч у батьківському домі перед початком самостійного життя – подія вельми хвилююча, тож Олексю не міг заснути аж до ранку. Передчуття великих змін і тішило, і пригнічувало водночас. Його контакти в селі об-

межувалися двома-трьома людьми, які хоч щось знають про Ідеополіс, а життя як молодшого підмайстра обіцяло нові знайомства й нову інформацію про цей загадковий світ людських думок.

Правда, батько не поділяв синового захоплення просто-таки розбишацькими наскоками в Ідеополіс. Він був людиною з іншого часу, яка звикла жити за розумними законами й ніколи не йти проти існуючого порядку. От тільки що людині робити, коли ті порядки – їй не до шмиги?

Уранці, супроводжуваний маминими слізьми й татовим похмурим поглядом, Олекса вирушить у дорогу. Сільська управа пришле по нього кінний екіпаж із вічно набурмосеним візником, який так само, як і вістоносець, ніколи нікому ще доброго слова не сказав, і це буде першою і єдиною честю для вчорашнього учня.

Травневі ночі – короткі. І ця остання в рідному домі на найближчі десять, а чи й двадцять років пролетіла щось аж надто швидко. Мама вже поралася на кухні, готуючи сніданок, тато, не знати чого, сновигав по городу, а Олекса все ніяк не наважувався встати: йому досі не йшло з голови побачене вчора в Ідеополісі. Хлопець пригадав уроки прагматики, на яких старий учитель, жовчний і засмиканий, товкмачив жовторотикам про закони світу, в якому їм доведеться жити. Про Ідеополіс він згадував мало й чомусь завжди – з особливим роздратуванням.

– Ідеополіс – забавка для інфантильних дурнів, – говорив Михайло Костянтинівич так, немов забивав цвяхи в домовину того самого Ідеополіса. – Ви маєте забути про його існування, бо кожен, хто по дурості своїй захо-

че прогулятися в це пекельне місце, перетвориться на справжнього наркомана.

– Але ж у підручнику написано, що Ідеополіс – це надбання всього людства! – не втримався того разу від обуреного вигуку Олекса.

– Ну, написано, – зневажливо хмикнув Михайло Костянтинович. – І що з того? Вам яка користь від нього? Чи ви хочете познайомитися з панами інквізиторами?

– А чому Ви так одразу? – насупився Олекса. – Інквізитори і приставлені – щоб підтримувати порядок.

– Підтримування порядку якраз і потребує, щоб ніхто туди не вештався, завдаючи клопоту їм та ідеополіції. Можна подумати, що вони роботи іншої не мають...

– А що? Вони ж на те і є, – зухвало зауважив Олекса. – І все одно я не розумію, чому ходити туди – погано?

– По-перше, ідеополіція є лише спеціальним підрозділом звичайної поліції, а в них роботи досить через навалу диких, тому відволікати їх зайвий раз від основної роботи – гріх. По-друге, там для таких, як ви, – небезпечно, – визбируючи останні крихти терпіння всередині свого знервованого єства, промовив учитель. І ті крихти, що колись були терпінням, приготувалися луснути, скажи Олекса ще хоч щось. – А ти, якщо досягнеш чогось у своєму житті, зможеш виходити в Ідеополіс законно.

– Справді? – здивувався Олекса. – А хто має право туди виходити законно?

– Кому перепустку випишуть – той і має право!.. – схоже, останні вчителеві крихти терпіння таки луснули, бо це він майже прокричав.

– Та заспокойтеся, Михайле Костянтиновичу. Я тільки питаю. Бо от є щось цікаве на білому світі, яке навіть шкільні підручники називають надбанням усього людства, але чомусь познайомитися з тим надбанням не дають. Де логіка? – Учителю нічого іншого не лишалося, як тільки погодитися, бо і справді Олексині аргументи були невідпорними.

– Ти забуваєш про небезпеки, – у голосі Михайла Костянтиновича вчувалася неприхована гіркота. – А їх там – вистачає. Є ділянки, де можна синхронізуватися або потрапити в резонанс із якимись паскудними образами. От і все.

– Ви пожартували? У підручнику про це жодного слова не сказано, – оторопів Олекса, намагаючись усвідомити сказане вчителем.

– Чи ж я тобі клоун?! – знову зірвався на крик Михайло Костянтинович. – Якщо я кажу, то так воно і є! Сподіваюсь, ніхто з вас не робив спроб туди пролізти, а то будете мати справу з директором. Особисто я собі псувати нерви через вашу дурість не збираюся. Виростете, отримаєте відповідну освіту, заробите право заходити туди легально – тоді будь ласка, тиняйтеся там скільки завгодно!..

Олекса й почав свої наскоки до Ідеополіса після сердитих слів свого вчителя. А спосіб виходу туди взагалі побачив уві сні. Зрозуміло, що інформація, отримана в такий дивний спосіб, не могла бути стовідсотково правильною, але хлопцева кмітливість дозволила синтезувати відомості зі сну зі скупою інформацією, по-

черпнутою з підручника, щоб виходи в дивовижний світ людської уяви стали реальністю.

Ні, таки помилявся Михайло Костянтинович щодо Ідеополіса. Там – класно. Онде й учителька астрології про це казала. Думка – матеріальна. І нехай у світі поганих думок також вистачає, щоб творити якісь небезпеки, але гарні мусять же десь перебувати й накопичуватися. А що Олекса завжди потрапляв у дуже приємні місця, то й знати не знав про якісь там небезпеки. І взагалі, хлопець був щиро переконаний, що Ідеополіс Землі якось контактує з Ідеополісами інших планет. От тільки мало хто вірить, що в нашій Сонячній системі існує життя ще десь, окрім Землі. А дарма. Олекса вірить, бо одного разу бачив якусь дивну тінь під час свого найглибшого проникнення. Правда, було це давно – більше року тому.

Залишати рідний дім виявилось справою неважкою й навіть радісною. Тільки мамині сльози заважали відчувати всю повноту тієї нелогічної радості. Двокінний екіпаж із сільської управи приїхав без запізнення. Олекса сів на заднє сидіння, помахав батькам на прощання рукою – і коні рушили.

Через дві години Олекса вже стояв у довгій черзі перед віконечком розподільного пункту в містечку за півтора десятка кілометрів від його дому, чекаючи свого потяга до Тиранополіса. Назву міста хлопець прочитав у своїй картці, принесеній учора вістоносцем. Чесно кажучи, відчув при цьому легке розчарування, бо Тиранополіс був із великих міст найближчим. Отримавши нарешті довгожданий квиток, Олекса зміг нарешті походити по станції. Ніколи раніше йому бувати тут не доводилося, тому

кожна деталь закарбовувалася в пам'яті чітко і глибоко, лишаючи по собі незникаючий рубець. Ось уздовж колії походить станційний доглядач із молотком на довжелезній ручці, сидить під навісом поважний потяговий розпорядник, а біля нього клопочуться двоє помічників, які нервово поглядають то на колію, то на людей, котрі повинні від'їжджати. Віддалік складають дрова на важкий чотириколісний візок працівники станції, щоб завантажити дрова на рушій одразу після прибуття потяга.

Сама станція здавалася дивним острівцем упорядкованості посеред моря бурхливої рослинності. Височезні дерева обступили станційну будівлю з усіх сторін, загрозливо нависаючи важким гіллям, що у вітряну погоду, напевно, шкрябало покрівлю, а під час шаленого шквалу засипало листям і дрібними гілочками все чисто виметене подвір'я.

Пора було повертатися з оглядин, бо якесь відчуття у грудях переконувало, що потяг прибуде з хвилини на хвилину. І справді, гуркочуча потвора потяга, натужно пчихаючи паром, проповзла блискучими рейками аж до будівлі станції й завмерла, очікуючи на нових жертв, які зараз добровільно полізуть у її ненаситну пащеку.

Потяговий розпорядник поважно стояв біля входу до одного з вагонів, свердлячи пасажирів вимогливим поглядом, тоді як його помічники вивчали їхні папери.

Олекса підійшов останнім, тому й отримав найбільшу порцію зневаги, що ніс недобрый погляд потягового розпорядника.

– Під час руху потяга ти маєш сидіти на своєму місці. Бешкетувати – забороняється. Ясно тобі? – потяговий

розпорядник прорік цю банальщину таким тоном, ніби сповіщав новину неймовірної ваги. – Тримай ось це.

Олекса, щоб не сердити і так не надто доброго чоловіка, згідливо кивнув, узяв із його рук пакунок і прошмигнув у темний прохід вузького вагонного коридору.

Акуратні лавочки для снання розміщувалися впоперек вагона у три яруси. Олексі дісталася найвища полиця, але він спати не хотів, тому примостився на своє місце для сидіння й усю подальшу дорогу вивчав краєвиди за вікном. Коли ж мозок утомився сприймати нове, Олекса роздер цупкий папір і видобув звідти книжку. За традицією кожній молодій людині, яка ступала за поріг рідного дому, давали в дорогу її – розповідь про героя Електричної революції Григорія Довича. Гріх сказати, що то було улюбленим читвом для Олекси, адже їхня класна наставниця Тамара Осіївна кожної спілкувальної години читала уривки з найважливішої для всіх мешканців Ока Раїни книжки «Григорія Довича подвиг безсмертний». Чесно кажучи, в тій книжці відлякувала не тільки назва, але й пафосні малюнки, на яких в основному Дович і був зображений, але такий уже якийсь дивний, що аж не вірилось у його існування. Однак цього разу Олекса поглянув на знайому книжку по-новому і навіть захотів почитати сам, без принуки. Розгорнувши томик навмання, хлопець наткнувся на такі слова: «...Ашторет повинчався зі своєю жіночою іпостассю Іштар і удвох напали вони на беззахисних отроків у всьому світі, проникаючи у сні. З ніг збилися лицарі Ідеополіса, ворожі напади відбиваючи, але марно це було, бо демони множилися стократно. Славний герой Григорій Дович, сну не знаючи